

SORG FÖRKLÄDE
i svart rask
från Ovansjö socken

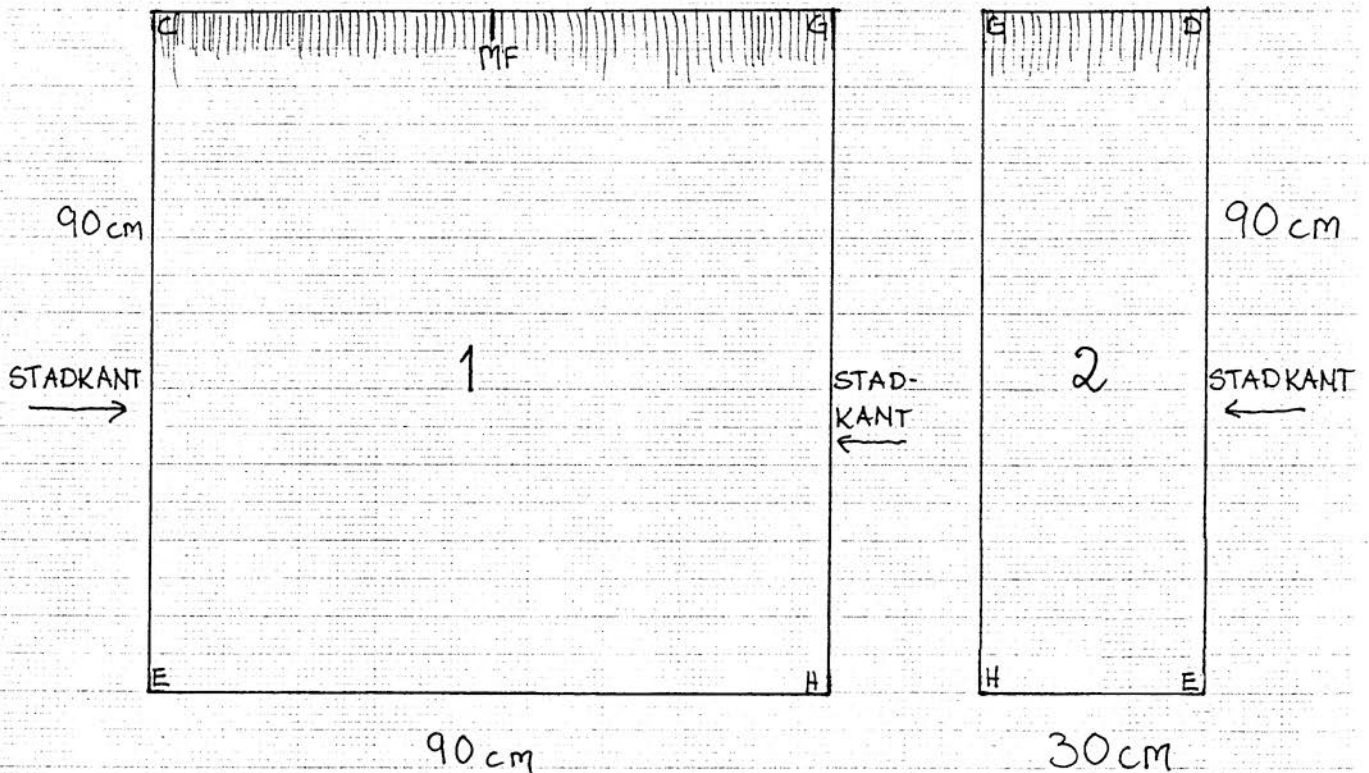

1. FÖRKLÄDE
2. SKARVDEL TILL FÖRKLÄDE
3. LINNING
4. SKARVDEL TILL LINNINGENS BAKSIDA

PERSONLIGT MÅTT

90cm

KYRKFÖRKLÄDE I SVART RASKORIGINAL:

Förklädet är mycket välbevarat och vackert blankt. Det är sytt i ett kypertvävt svart hellylle tyg med svedd yta som gör det mycket blankt, så kallad rask. Linningens baksida är iskarvad med ett tuskaftat ylletyg liknande kamlott. Knytbanden är mörkt lila men har troligen varit svarta. Förklädet är 89 cm långt och 119 cm brett med en skarv vid vänster sida. Det har ofållade stadkanter i båda sidor. Linningen är 6,5 cm bred och 66 cm lång. Knytbanden är 71 resp. 84 cm långa. Förklädet är sytt med svart silke och rynkat med grå lintråd. Det ägs av Hembyggdsföreningen i JÄRBO, och finns på ett kort i Greta Hedlunds bok "Dräkt och kvinnligslöjd i Ovansjö socken" 1750-1850" sid 122.

HISTORIK:

Den här typen av förkläden har burits vid sorg och allvarshelg, med det menas här långfredagen, botdagen, domsöndagen och begravning. Längre tillbaks användes ett blått raskförkläde men ett "yngre mode" föreskrev svart. Med "yngre mode" menas efter ca: 1790. I bouppteckningar från åren 1783-1793 finns det lika många blå som svarta förkläden. Läs avsnittet om förkläden i Greta Hedlunds bok sid 122-125.

BERARBETNING:

Linningen kan klippas i ett stycke men för att spara tyg rekommenderar jag att skarva den, men ta av samma tyg. Jag rekommenderar att knytbanden ska vara svarta.

STORLEK:

Förklädet ska vara lika långt som din svarta kjol. Linningen ska vara ca: 10 cm kortare än ditt midjemått. Bredden på linningen och knytbadens längd ändras inte.

NUTIDA ANVÄNDNING:

Förklädet används tillsammans med svart kjol och svarttröja på begravning och de söndagar som beskrivs ovan. Läs gärna i Greta Hedlunds bok avsnittet om "kvinnors dräktalmanacka" sid 175 och 177. När Du inte använder förklädet förvara det ihopvikt.
1. Vik förklädet på längden rätat mot rätat längs mitt fram.
2. Vik det dubbelt på längden en gång till.
Dessa vikveck ska inte strykas ut före användningen.

MATERIAL:

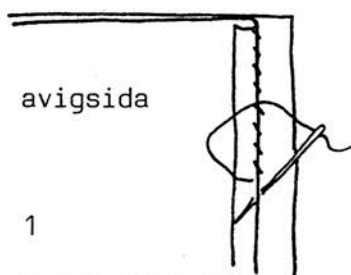
180 cm svart rask.
160 cm svart tuskaftat sidenband 0,9 cm brett, (ev. nylon).
Gråbrun lintråd.
Svart sysilke.

SÖMNADSBESKRIVNING:STYGNFÖRKLARING:

Fällstygn

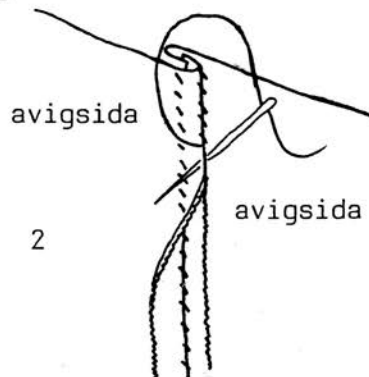
Efterstygn

Prickstickning

1

Falsk fällsöm

2

TILLKLIPPNING:

Klipp isär tyget i två 90 cm långa stycken.
Tag det ena och klipp till skarvdelen del 2,
linningen del 3 och skarven till linningen del 4.
Storleken på skarvdelen till linningen beräknas så här:

Ditt midjemått:		exempel:	87 cm
	- 10 cm	=	77 cm
	x 2	=	154 cm
	- 90 cm	=	64 cm

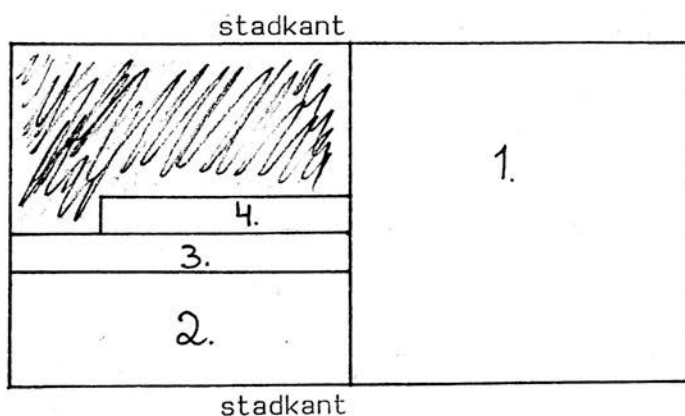
Om ditt midjemått är 87 cm som i exemplet blir
altså skarvdelen 64 cm.

1. Förkläde: 90 x 90 cm
2. Skarvdel: 30 x 90 cm
3. Linning: 8,5 x 90 cm
4. Skarvdel: 8,5 x personligt mått + 2 cm sömsmån
i var kortände.

Sömsmånen är inräknad i de övriga måtten.

Höger och vänster som står i beskrivningen är
relaterade till att Du har förklädet på dig.

Vid tillklippning se skissen nedan och blad 2(5).

SÖMNAD:

Där inget annat anges används sysilke.

SKARVNING:

Börja med att sy ihop förklädesbitarna med falsk fällsöm:
 Vik in 1 cm sömsmån på den långsida av skarvdelen del 2, som inte har stadkant sträckan G-H.
 Lägg skarvdelen med rätsidan mot förklädets del 1, rätsida 0,5 cm ifrån den vänstra stadkanten. Sträckan G-H.
 Sy ihop dem med fällstyg. 7 stygn/ 2 cm.
 Klipp ner sömsmånen till 0,4 cm.
 Vik stadkanten över och pressa.
 Sy ned stadkanten med fällstyg, 7 stygn/2 cm.

FÄLLNING:

Vik en 0,6 cm bred fäll nedtill på förklädet.
 Sy den med fällstyg 7 stygn / 2 cm. Sträckan E-F.

Klipp av förklädet till samma längd som din kjol + 1 cm sömsmån.

RYNKNING:

Sy i en rynktråd med lintråd 0,5 cm ifrån överkanten, C-D, på förklädet. Sy förstyg ca: 0,4 cm långa.
 Sy en till likadant, 1 cm från överkanten.
 Mät ut mitt fram på förklädet och markera det i överkanten på förklädet.
 Rynka ihop förklädet till den bredd Du har räknat ut = midjemåttet minus 10 cm.

LINNING:

Vik in en 1 cm bred sömsmån på den ena långsidan, sträckan K-B, av linningen del 3. Pressa.
 Mät ut mitten på linningen (på längden) och markera, det blir mitt fram.
 Lägg linningen med rätsidan mot förklädets rätsida, se till att markeringarna stämmer.
 Den vikta kanten ska ligga mellan rynktrådarna. Träckla.
 Sy fast linningen med fällstyg i den nedvikta sömsmånen.

Vik in 1 cm sömsmån i var kortände på linningen, A-B och J-K.
 Tag linningens skarvdel del 4 och lägg den 1 cm in under linningens kortsidor, A-B och J-K. Se skiss.
 Sy skarvarna med fällstyg, 4 stygn/cm.

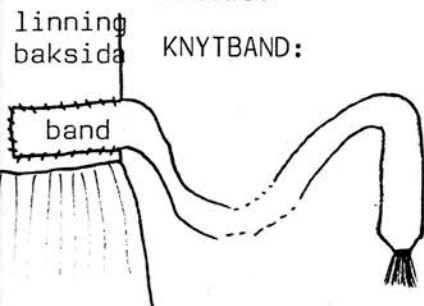
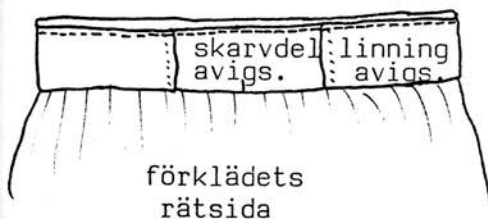
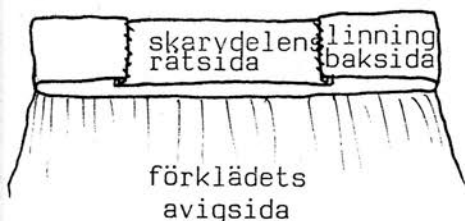
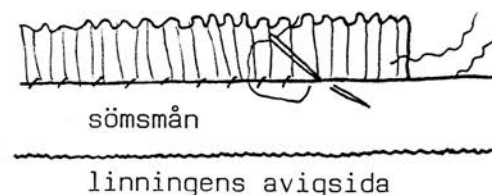
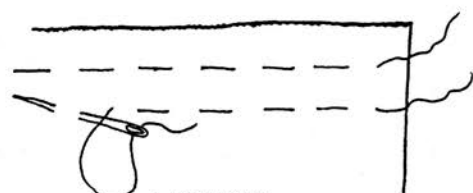
Vik ihop linningen räta mot räta så att mitt fram markeringarna stämmer överens både i linningens över- och nederkant.
 Sy ihop linnignen i överkanten med efterstyg, 1 cm sömsmån.
 Vänd linningen med rätsidan ut, pressa.
 Vik in sömsmånen i nederkanten av linningens baksida
 Sy fast linnignen med fällstyg, 4 stygn/cm.

Gör en prickstickning i överkanten på linningen 0,2 cm från kanten. Stygnen är längre på linningens baksida. 2stygn/cm.
 Gör en likadan i nederkanten på linningen 0,4 cm från kanten.

Dela knytbandet i två delar, 73,5 cm och 86,5 cm.
 Vik in 0,5 cm i en kortände och lägg den 2 cm in på linningen i nederkanten. Det kortare i höger sida.
 Sy med fällstyg runt om. Se skiss.

Repa upp 0,5 cm i den andra änden och tag inslagstråden och surra runt och fäst. Se skiss.

Gör lika med det andra bandet.

KNYT BAND: